

जाहिरातींचे दर.

शालील पत्र्यावर चोकराची
करावी.व्यवस्थापक, अर्थ,
'दुर्गाधिवास' पुणे ४.

अर्थ

वर्गणीचे दर.

वार्षिक वर्गणी

रु. ४

(टपाल इंग्रजील माफ)

किरकोळ अंकास

बोन-आणे.

'अर्थ एव प्रधानः' इति कौटिल्यः अर्थमूलौ धर्मकामाविति । —कौटिलीय अर्थशास्त्र

संपादक—प्रो. वा. गो. काले

सहसंपादक—श्री. वा. काले

वर्ष ११

पुणे, बुधवार तारीख ७, मार्च १९४५

अंक १०

डोंगर
याच्या
बालामृताने
अशक्त मुले
सशक्त होतात.

व्ही. पी. बेडेकर
आणि सन्स लि.
मुंबई.
मसाल्याचे
व्यापारी
पुणे एजंटः—
द. ना. हेजाब

नोगीचे
डोंगर
छाप
शुद्ध निलगिरी तेल.

नोगी आणि कं. मुंबई ४ ३२५

१९४४ मधील प्रगति

—तुलनात्मक आंकडे—

१९४३ साली पूर्ण झालेले काम ८,००,००० रु.वर

१९४४ साली पूर्ण झालेले काम ११,००,००० रु.वर

विमा हप्त्यांचे उत्पन्न १९४४ साली १,८३,०००
रुपयांचे वर झाले. खर्चाचे प्रमाण उतरले आहे व
त्या प्रमाणांत लाइफ फंडांत वाढ झाली आहे.

दि ट्रस्ट ऑफ इंडिया

अॅशुअरन्स कं. लि. पुणे.

मॅनेजर, १ अध्येक्षः—श्री. सरदार
व्ही. एच. देशमुख, बी. ए. जगन्नाथमहाराज पंडित

ग्रंथिशोध, गजकर्ण इ. वर गुणकारी
आयोडिनचे मलम

“आयडोनेल”

श्रीधूतपापेश्वर
आद्य औषधि

पनवेल लि.
कारखाना
जि. कुलाबा.

सरकारी मंजूरीने पास झालेल्या ले-औटची

७५ प्लॉटसची मॉडर्न कॉलनी

बारा हजार स्क्वेअर फुटांहून अधिक क्षेत्रफळ असलेले टेकडीवरील हवेशीर प्लॉट्स.

किंमत प्रत्येकी रु. ९०० ते १६००.

सरकारी रस्त्यावरील ही कॉलनी आयडियल कॉलनीसमोरील रामबाग कॉलनीस चिकटून आहे.

सूचना:—आयडियल कॉलनीतील सर्व प्लॉट्स स्वपले.

स्वरित भेटा अगर लिहा:—

“दयानिवास” कॉमनवेल्थ कॉलनी.
नारायण पेठ, पुणे नं. २

म. य. दातार.

अगर

मॅनेजर—मॉडर्न कन्स्ट्रक्शन अँड डेव्हलपमेंट कंपनी, जीवन छाया, पुणे नं. ४.

विविध माहिती

कापडाचा तुटवडा—प्रेतावरील कापडाची बाजारांत विक्री

दहनासाठी स्मशानांत नेलेल्या प्रेतांवरील कापड काढून आणून ते बाजारांत विकले जात आहे, अशी कळकळा शहरांत परिस्थिति निर्माण झाली आहे. हिंदुस्थान सरकार बंगालकडे पुरेसे कापड पाठवीत असता, कापडाचा एवढा तुटवडा कां पडावा, हे त्या सरकारास समजत नाही. दर माणशी वार्षिक १० वार कापडाच्या हिशेवाने बंगालच्या वाट्यास जेवढे कापड यावयाचे त्यापेक्षा ज्यास्त कापड तिकडे पाठविण्यांत आलेले आहे, असे हिंदुस्थान सरकारचे म्हणणे आहे.

पुणे शहर म्युनिसिपॅलिटी कर्ज उभारणार

पुणे शहर म्युनिसिपॅलिटीने मुंबई सरकारकडे ९ लक्ष रुपयांची ढिवेंचर्स विकून कर्ज उभारण्यासाठी परवानगी मागितली आहे. सरकारकडून डेनेज सुधारण्यासाठी पूर्वी घेतलेल्या भारी दराच्या कर्जाची फेड करण्यासाठी हलक्या दराने कर्ज काढण्याचा म्युनिसिपॅलिटीचा विचार आहे. ह्या ढिवेंचरांच्या कर्जास म्युनिसिपल करांचे व उत्पन्नाचे तारण राहणार आहे. व्याजाचा दर ४% असेल. कर्जाची मुदत १५ वर्षे असेल. सरकारची मंजूरी मिळाल्यानंतर कर्ज उभारणी केली जाईल.

शेअर विक्रीस परवानगी

ट्रस्ट ऑफ इंडिया विमा कंपनीस ८० रूड केलेले व २५० नवे शेअर जून, १९४५ पूर्वी विकण्याची परवानगी हिंदुस्थान सरकारकडून मिळाली आहे.

बँकेच्या नोकरांची लष्करांत नोकरी

बार्कलेज ह्या ब्रिटिश बँकेच्या नोकरवर्गापैकी १,०४८ नोकर लष्करांत दाखल झाले आहेत. १०८ नोकर युद्धांत मृत किंवा बेपत्ता झाले.

लोकरीच्या कारखान्यास सरकारी मदत

दक्षिण आफ्रिकेच्या सरकारने सुमारे १ कोटी रुपये गुंतवून एक लोकरीचा कारखाना स्थापन केला आहे.

प्रेसिडेन्सी इ. बँक, लि. पुणे

वरील बँकेस १९४४ साली ४७,८३९ रुपये नफा झाला. त्यापैकी २०,४०० रुपये गंगाजळी व इतर फंडांत टाकून व २०,६१३ रुपये पुढील वर्षाचे हिशेबांत ओढून भागीदारांस ४% करमाफ डिबिडंड देण्यासाठी ६,८२३ रुपयांचा विनियोग करण्यांत येईल.

देवकरण नानजी बँकिंग कं. लि.

वरील बँकेने १९४४ साली १२ नव्या शाखा स्थापन केल्या. ३० लक्ष रुपयांचे भांडवल १५ रु. वाढव्याने विक्रीस काढले. वाढव्याचे ९ लक्ष रुपये मिळाले, ते रिझर्व फंडाकडे वर्ग केले. बँकेने ४,११,५६६ रुपये निवळ नफा मिळविला. भागीदारांस ६% करमाफ डिबिडंड, मिळाले. गेल्या वर्षातील प्रगति खालील तक्ता दर्शवितो.

	३१-१२-४३	३१-१२-४४
खात्यांची संख्या	१८,४०७	३२,९५१
ठेवी (रु.)	३,७९,६४,६७८	७,२३,९०,७४३
कर्जे (रु.)	६३,८६,३७८	१,१६,७६,२४६
गुंतवणूक (रु.)	२,४७,६१,४८६	५,३०,९०,३८५
एकूण खेळते भांडवल रु.	४,२३,०३,७१३	८,१९,०९,३४४
शाखांची संख्या	२०	३२
नोकरांची संख्या	४६७	६२२
दिलेला पगार (रु.)	३,१६,४०४	५,३४,०५८

'उद्यम' ऊस-गूळ-साखर विशेषांक

उद्यम मासिकाचा ऊस-गूळ-साखर विशेषांक जानेवारीत प्रसिद्ध झाला आहे, त्यांत उसाची लागवड, गूळ तयार करणे, हिंदी साखरेचा पूर्वतिहास, साखर तयार करणे, महाराष्ट्रातील साखर कारखाने, इत्यादि विषयावर आकडेवार माहितीपूर्ण लेख आले आहेत, ते वाचून सामान्य वाचकासहि ह्या धंद्याची उत्कृष्ट कल्पना येऊ शकेल. उसाची लागवड व साखरेचे उत्पादन, ह्याबाबत हिंदुस्थानांने पुष्कळच प्रगति केली असून त्यांत महाराष्ट्राचे स्थान महत्त्वाचे आहे. ह्या दृष्टीने महाराष्ट्रीयाना ह्या धंद्याविषयी थोडी जिज्ञासा व आपुलकी वाटणे स्वाभाविक आहे. "उद्यम"चा हा खास अंक वाचनीय व संग्राह्य असा झाला आहे.

लोकल गाड्यांत गर्दी कां ?

जी. आय. पी. रेल्वेच्या सनबर्न लोकल गाड्यांतून १९३८-३९ साली ३ कोटी, ३६ लक्ष उताऱ्यांनी प्रवास केला होता. १९४३-४४ मध्ये त्यांची संख्या ७ कोटी झाली. म्हणजे, उताऱ्यांच्या संख्येत १०९% वाढ झाली.

सहकारी परीक्षांचे निकाल

मुंबई प्रांतिक सहकारी इन्स्टिट्यूटफॉर् नोव्हेंबर १९४४ मध्ये घेण्यांत आलेल्या परीक्षांत पुणे केंद्रांतून खालील उमेदवार उत्तीर्ण झाले:-

सर्टिफिकेट परीक्षा

- कुळकर्णी अनंत एकनाथ दिगोमा परीक्षा
- महस्रबुद्धे हरि वासुदेव ड. वर्ग
- कुळकर्णी शंकर पुरुषोत्तम ति. वर्ग

हिंदुस्थानाचा खर्च युद्धापूर्वीच्या मानाने सहापट झाला

अंदाजपत्रकांतील तुलनात्मक आकडे

(कोटि रु.)

	१९३८-३९ (युद्धपूर्वी)	१९४१-४२ (जपानी युद्धपूर्वी)	१९४४-४५ बजेट	१९४४-४५ दुरुस्त	१९४५-४६ बजेट
उत्पन्न	८५.५२	१३४.५७	३०८.४७	३५६.८८	३५३.७४
खर्च	८५.१५	१४७.२६	३६३.१७	५१२.६५	५१७.६३
मुलकी	३८.९७	४३.३३	८६.५६	११५.४२	१२३.४०
लष्करी	४६.१८	१०३.९३	२७६.६१	३९७.२३	३९४.२३
तूट	०.६३	१२.६९	५४.७०	१५५.७७	१६३.८९
ब्रिटिश सरकारकडून वसूल व्हावयाचा युद्धखर्च	नाही	१९४.००	४४३.०२		उपलब्ध नाही
युद्धाप्रतिपक्ष एकूण खर्च	४६.१८	२९७.९३	७४४.२३		उपलब्ध नाही

अर्थ

आयुर्विमा कंपन्यांच्या खर्चावर कडक बंधने

सिलेक्ट कमिटीच्या शिफारसी

मध्यवर्ती असेंब्लीमध्ये विमा कायद्याची दुरुस्ती करणारे एक बिल मांडण्यांत आले, त्यांत "विमा एजंट नेमणारांचे बाबत कांहीं इष्ट तरतुदी" करणारे म्हणजे चीफ एजंट व स्पेशल एजंट ह्यांचे वेतनावर मर्यादा घालणारे एक कलम होतें. हें बिल तपशीलवार विचारासाठी सिलेक्ट कमिटीकडे पाठविण्यांत आले, तेव्हां तिने वरील कलम अजिबात गाळून त्या ऐवजी आयुर्विमा कंपन्यांचे मुख्यतः एकूण खर्च नियंत्रित करणारे एक क्रांतिकारक व व्यापक स्वरूपाचें नवें कलम दाखल केले! १ जानेवारी, १९४६ पूर्वी कंपन्यांनी मिळविलेल्या कामावर व त्यानंतर मिळविलेल्या कामावर कंपन्यांस कमाल खर्च किती करता यावा हें त्या नव्या कलमानें सांगितलें आहे. कंपनीकडील एकूण चालू कामाच्या वाढत्या आकड्याबरोबर खर्चाचें प्रमाण उतरत जावें, अशी त्याची कल्पना आहे. खर्चाचे नियोजित नियंत्रित दर साली दिले आहेत.

१ जाने. १९४६ पूर्वीचें काम

कमाल खर्चाचें प्रमाण पहिल्या वर्षाच्या हप्त्यांवर ८५% व रिन्युअल हप्त्यांवर १२३% ते १९%

१ जाने. १९४६ नंतरचें काम

पहिल्या वर्षाच्या हप्त्यांवर ७२% ते ९४% व रिन्युअल हप्त्यांवर ११% ते १६%

दाने तज्ज्ञांचा अभिप्राय

कांहीं कंपन्या काम मिळविण्यासाठी भरमसाट खर्च करीत आहेत व तो थांबविण्यासाठी कायदेशीर योजना करणे आवश्यक आहे, ह्या भूमिकेवरूनच सिलेक्ट कमिटीने कमाल खर्चाच्या वरील मर्यादा सुचविल्या आहेत. तथापि सिलेक्ट कमिटीच्या शिफारसी अत्यंत अव्यवहार्य आहेत, असा विभाव्यवसायी मंडळीचा अभिप्राय आहे. विमा कंपन्यांचा कारभार क्वायतशीर व्हावा, ह्याबद्दल कुणाचेंच दुमत नाही. परंतु सिलेक्ट कमिटीची योजना अंमलांत आल्यास त्यामुळे कंपन्यांच्या कारभारांच्या तपशीलांत अनिष्ट दृढतादृढ होईल आणि विन्याच्या धंद्यास ती पोषक होणार नाही, असें मत व्यक्त केले जात आहे. ओरिपंटल कंपनीचे अनुक्रमे मॅनेजर व अॅक्चुअरी मि. एच. ई. जोन्स, एफ. एफ. ए., ए. आय. ए. व श्री. के. आर. श्रीनिवासन्, बी. कॉम., एफ. आय. ए., ह्या दोघांनी एका १५ पृष्ठांचे पुस्तिकेंत सिलेक्ट कमिटीच्या वर निर्दिष्ट केलेल्या शिफारसीची काळजीपूर्वक छाननी केली आहे आणि विमा जगांत सळवळ उडवून देणाऱ्या ह्या प्रश्नावर उत्कृष्ट प्रकाश पाडला आहे.

सध्याच्या कायद्याची तरतूद पुरेशी आहे

विमा पॉलिसीचे दर ठरविताना मृत्यूचें अपेक्षित प्रमाण, अपे-

क्षित व्याज व येणाऱ्या खर्चाचा अंदाज, हीं विचारांत घेतलेलीं असतात. अज्ञा रीतीने योग्य ठरणारे दर आकारून कंपनी काम मिळविते, परंतु कंपनीचा कारभार व्यवस्थित चालला आहे किंवा नाही हे पाहण्यासाठी तिचे काळांतराने मूल्यमापन करण्यांत येते. कंपनीचे हप्त्यांचे दर पुरेसे आहेत किंवा नाहीत व मूल्यमापनाच्या कसोटीस कंपनी उतरते किंवा नाही, ह्यावरून तिच्या कारभाराचा भकमपणा समजून येतो. कंपनी नोंदताना, प्रत्येक कंपनीला आपले हप्त्यांचे दर योग्य असल्याचा अॅक्चुअरीचा दाखला पुढें करावा लागतो. हप्त्यांमध्ये खर्चासाठी केलेली तरतूद पुरेशी आहे, असाच त्याचा अभिप्रेत अर्थ आहे. मूल्यमापनांत खर्चासाठी घेतलेली तरतूद बरोबर नाही, असें सुपरिटेण्डेंट ऑफ इन्शुरन्सला आढळल्यास त्यास स्वतःच्या पसंतीच्या अॅक्चुअरीकडून कंपनीचे पुनः मूल्यमापन करवून घेतां येते. पांच वर्षांतून एकदा तरी प्रत्येक कंपनीस स्वतःचें मूल्यमापन करून घ्यावेंच लागतें; तेव्हां पांच वर्षांपेक्षा दीर्घकाळ कोणत्याच कंपनीस भरमसाट खर्च करतां येणार नाही, अशी आजचीहि परिस्थिति आहे. कंपनीचे हप्त्यांचे दर योग्य असल्याचा अॅक्चुअरीचा दाखला तिने दरसाल मिळवला पाहिजे; निदान मूल्यमापनाचे वेळीं तरी तिने तो सादर केला पाहिजे, अशी कायद्यांत सुधारणा केल्यास भरमसाट खर्चाचा एवढा बाऊ वाटण्याचें कारण नाही असा मि. जोन्स व श्री. श्रीनिवासन् ह्यांचा अभिप्राय आहे.

शिफारसी शास्त्रज्ञ नार्हीत

सिलेक्ट कमिटीने सुचविलेल्या खर्चाच्या प्रमाणाच्या कमाल मर्यादा शास्त्रज्ञ नार्हीत व प्रत्येक कंपनीच्या वैयक्तिक परिस्थितीचा विचार त्यांत संभवत नाही, ही गोष्ट पुस्तिकेंत स्पष्ट करून दाखविलेली आहे. कमी कामाच्या कंपनीस जास्त खर्च करण्याची मुभा ठेवणें व मोठ्या कामाच्या कंपनीस कमी खर्चात कारभार करण्यास सांगणें, हें विन्याचे तत्त्वाशीं विसंगत आहे. कमी कामाच्या कंपनीच्या व्यवहारांतच काटकसरीची आवश्यकता तीव्र असते व त्याचा खर्च आवाक्यांत येण्याचें महत्त्व अधिक असते. कंपनीने उतरविलेले विमे किती प्रकारचे आहेत, चालू जुने काम व नवे काम ह्यांचे परस्पर प्रमाण काय आहे, हप्त्यांत किती खर्चाची तरतूद आहे, इत्यादि गोष्टींवरच कंपनीने व्यवस्थेचा खर्च किती करावा, हें अवलंबून राहते. सर्व कंपन्यांना लागू पडणारा सोपा नियम तयार करणें कसें अशक्य आहे, ह्याचें स्पष्टीकरण वरीलप्रमाणें करण्यांत आलें आहे.

बंधनें अव्यवहार्य

१९% पेक्षा अधिक रिन्युअल खर्च असूं नये, इतकीच किमान अपेक्षा असली तरी २५% पेक्षा अधिक रिन्युअल खर्च करणाऱ्या कंपनीसच भरमसाट खर्चाची कंपनी आपण मानलें तरीहि नियोजित बंधन कसें अव्यवहार्य ठरतें हें पहाणें आतां बोधप्रद होईल. डिसेंबर, १९४३ अखेर एकूण १९१ हिंदी कंपन्या आयुर्विन्याचें काम करीत होत्या व त्यांच्या एकूण चालू कामाचा आकडा ३११ कोटी रुपये होता. फक्त ४२ कंपन्यांच्या रिन्युअल खर्चाचें प्रमाण २५% पेक्षा अधिक होतें व त्यांचें चालू काम ८ कोटी रुपये म्हणजे एकूण चालू कामाच्या २.६% होतें. म्हणजे भरमसाट खर्च करणाऱ्या ४२ कंपन्यांना जनतेचा फारसा आश्रय मिळालेला नाही हें स्पष्ट आहे. त्यांचेवर उपाययोजना करून

सरकारने त्यास मार्गावर आणणे युक्त होईल, परंतु चांगल्या तऱ्हेने चाललेल्या कंपन्यांवरहि सर्वांच्या अशास्त्रीय कमाल मर्यादेचे बंधन घाळणे योग्य होणार नाही, हे मि. जोन्स व श्री. श्रीनिवासन् यांचे म्हणणे चांगल्या कंपन्यांच्या तरफदारीचे असले तरी व्यवहारास धरूनच आहे.

मध्यवर्ती सरकारचे अंदाजपत्रक (१९४५-४६)

हिंदुस्थान सरकारचे अर्थसचिव, सर जेरेमी रिसमन, ह्यांनी ता. २८ रोजी १९४५-४६ सालाबाबतचे अंदाजपत्रक मध्यवर्ती कायदेमंडळापुढे मांडले. अंदाजपत्रकावरील भाषणात त्यांनी कांहीं गोष्टींचे नेहमीप्रमाणे विशदीकरण केले आहे. १९४४-४५ च्या अंदाजपत्रकांत सर्वांचे आणि उत्पन्नाचे आकडे अनुक्रमे ३६३-२ आणि १८४-९ कोटी रु. असे होते. दुसऱ्या केलेल्या अंदाजपत्रकांत हेच आकडे ५१२-६५ रु. आणि ३५६-८८ रु. होऊन एकंदर १५५-७७ कोटींची तूट आली. त्या वर्षाच्या अंदाजपत्रकांतील अपेक्षित तूट फक्त ७८-२ कोटींची होती. १९४४-४५ या सालांत सर्व अंदाजाबाहेर कां वाढले त्याची कारणे अर्थसचिवांनी दिली आहेत. जपानशी होणारा लढा हिंदुस्थानच्या भूमीवर होत असल्यामुळे परदेशी पाठवावयाचे सैन्य तर देशांतच ठेवावे लागले आणि वाहेरूनहि सैन्य मागवावे लागले; ब्रिटिश आणि हिंदी सैनिकांना पगारवाढ; अमेरिकेकडून मालाची आणि माणसांची वाढती मागणी, वगैरे कारणामुळे लष्करी खर्च वाढला. बिनलष्करी खर्चात वाढ होण्याची कारणे अशी, की बंगालच्या दुष्काळासाठी मदत थावी लागली; मुंबईमध्ये घडलेल्या गोदींतील स्फोटामुळे जे नुकसान झाले त्यातील कांहींची भरपाई करावी लागली, निर्वासितांस आर्थिक मदत केली, यू. एन. आर. आर. ए. ला हिंदुस्थानची वर्गणी दिली, तसेच राहणीचा खर्च वाढल्यामुळे मध्यवर्ती सरकारच्या नोकरांस महागाई भत्ता वगैरे मदत थावी लागली.

पुढील वर्षाच्या खर्च-उत्पन्नाबाबतच्या आकड्यांत १९४४-४५ च्या सुधारलेल्या आकड्यापेक्षा फारसा फरक दिसत नाही. ते आकडे टोबळपणे असे देता येतीलः—

१९४५-४६ चे अंदाजपत्रक (कोटी रुपये)

लष्करी खर्च	३९४-२३
बिनलष्करी खर्च	१२३-४०
एकूण	५१७-६३
चालू करांच्या आधारे उत्पन्न	३५३-७४
तूट	१६३-८९

नव्या अंदाजपत्रकांतील ही १६३-८९ कोटींची तूट कशी भरून काढावयाची ते फडणवीसांनी दाखवून दिले आहे. कर-भारावर फारसा भर देऊन भागणार नाही; जुने कर अधिक कसोशीने लागू करणे आणि कर चुकविण्याची शक्यता न ठेवणे.

ह्या गोष्टी करता येतील. फाजील नफ्यावरील कर आणि सक्तीच्या ठेवी आणखी एक वर्ष चालू दरानेच लागू करण्यांत येतील. प्राप्तीवरील कर आकारण्यांत विशेष चतुराई दाखविण्यांत आली आहे असे अर्थसचिवांनी सांगितले. प्राप्तीमध्ये श्रमाने मिळविलेले घन आणि विनाश्रम प्राप्त झालेले घन असा फरक करण्यांत आला आहे. पहिल्या प्रकारच्या प्राप्तीच्या ३/४ भागावर (पण तो अधिकाधिक २००० रु. असला तर) कर वसविण्यांत येणार नाही. या योजनेमुळे मध्यवर्ती सरकारास जी ३३ कोटींची वूढ येईल ती भरून काढण्यासाठी १५,००० रु. प्राप्तीवरील सर-चार्ज रुपयामार्गे तीन पैनी वाढविण्यांत येईल. तंबाखूवरील कर वाढवावयाचे आहेत. उत्कृष्ट तंबाखूचे तीन प्रकार समजण्यांत येतील आणि त्यांवर दर पौडास अनुक्रमे ७ रु. ८ आ., ५ रु. आणि ३ रु. ८ आ. असा कर ठेवण्यांत येईल. पोस्टाने पाठवावयाच्या पार्सलांवरील आकार पहिल्या ४० तोळ्यांस ६ आणे आणि पुढील प्रत्येक चाळीस तोळ्यांस ४ आणे असा होता, त्याऐवजी सरसकट दर चाळीस तोळ्यांस ६ आ. असा होईल. टेलिफोन रेन्टलसवरील सरचार्ज ३/४ ऐवजी ३/४ आणि ट्रंक कॉलवरील सरचार्ज २० टक्केऐवजी ४० टक्के असे आकारण्यांत येतील. साध्या तारेवरील सरचार्ज १ आण्याने आणि तातडीच्या तारेवरील सरचार्ज २ आण्यांनी वाढवावयाचे आहे. बाकीची रकम कर्जांनी उभारावी लागेल.

अर्थमंत्र्यांच्या भाषणांत आणखी कांहीं मुद्यांचा विचार करण्यांत आला आहे. हिंदुस्थानच्या स्टॅलिंग शिलकांसंबंधी युद्ध संपेपर्यंत कांहींच निश्चित करता यावयाचे नाही. ब्रेटन वुडस येथे जे हिंदी शिष्टमंडळ गेले होते त्याच्या कामगिरीसंबंधीचे पत्रक अजून निघावयाचे आहे. युद्ध संपल्यानंतर शांतता प्रस्थापित करावयाची म्हणजे जो मधला संक्रमणाचा काळ जाईल, त्या काळामध्ये कदाचित आजच्यापेक्षाहि मोठे आर्थिक प्रश्न निर्माण होतील. कांहीं वर्षे आर्थिक तूट सोसावी लागेल. सध्या प्रांतांनी पुनर्रचना-निधि तयार करावयास आरंभ केला आहे, तो निधि त्यांस उपयोगी पडेल. आपल्या कारकिर्दीची गेली सहा वर्षे कशी आणीबाणीची होती ते सांगून सर जेरेमींनी आपले भाषण आटोपले.

पुणे सेंट्रल को-ऑपरेटिव्ह बँक लि.च्या सभासदांस विनंती

पुणे सेंट्रल को-ऑपरेटिव्ह बँकेची सहामाही चर्चात्मक साधारण सभा रविवार तारीख २५ मार्च १९४५ रोजी दुपारी ४ वाजता बँकेच्या दिवाणखान्यांत (गुधवार पेठ, लक्ष्मीरोड, पुणे शहर) भरणार आहे. तरी सदर सभेत बँकेच्या सर्व सभासदांनी अगत्य यावे अशी विनंती आहे.

बोडांच्या हुकुमावरून
द. दि. चितळे
मॅनेजिंग डायरेक्टर

पुणे शहर,
तारीख २ मार्च, १९४५.

स्फुट विचार

मध्यवर्ती सरकारच्या तुटीची तजवीज

हिंदुस्थान सरकारच्या हिशेबांत उत्पन्न-खर्चाची तोंडमिळवणी युद्धपरिस्थितीमुळे अशक्य झाली असून सुमारे दीडशे कोटी रुपयांची वार्षिक तूट कर्जांनी भरून काढावी लागत आहे. युद्धाच्या प्रारंभापासून गेल्या जानेवारी अखेरपर्यंत ह्या कर्जांची रक्कम ८३३ कोटी रुपये झाली आहे. फेब्रुवारी १९४४ ते १९४५ जानेवारी अखेरच्या एक वर्षाचे अवधीत निरनिराळ्या प्रकारांच्या कर्जांचे मार्गीनी सरकारास २८६ कोटी रुपये मिळाले. परंतु हिंदुस्थान सरकारास कर्ज काढावे लागत आहे ते त्याच्या प्रत्यक्ष उत्पन्न-खर्चाची तोंडमिळवणी करण्याकरितांच. नसून ब्रिटिश व अमेरिकन सरकारांच्या वतीने युद्धाप्रतिपक्ष पैसा पुरवावा लागतो त्याची भरपाई करण्यासाठीही जनतेच्या बचतीचा ओष सरकारी तिजोरीकडे वळवणे आवश्यक झाले आहे. वास्तविक राष्ट्रीय उत्पन्नांतली ही तूट नसली तरी जादा पैसा सरकारास उभा करावा लागतो, तो कर्जांच्या स्वरूपांत लोकांकडून आला नाही तर त्यास चलनविस्ताराचे स्वरूप धारण करावे लागते आणि ह्या फाजील चलनाचा परिणाम महागाई वाढण्यांत होतो. हे चलन शोषून घेण्यासाठी सरकारने अनेकविध उपाय योजिले आहेत. कर्जांचा पैसा अगाऊ गोळा करणे, सोने-चांदी बाजारांत विकून चलन सेचून घेणे, इत्यादि मार्ग सरकारने अंमलबंदी आहेत आणि त्यांचेच बरोबर बचतीविषयी सामान्य जनतेत प्रचार करून तिला कर्जांत पैसा गुंतवण्यास उद्युक्त केले आहे. ह्या योगाने बाजारभाव चढण्याचे थांबून त्यास बरीच स्थिरता आली आहे. स्वतःच्या शेवटल्या अंदाजपत्रकाविषयीच्या भाषणांत सर जेरेमी राइस्मन ह्यांनी मध्यवर्ती असेंब्लींत ह्या विषयाची विस्तृत चर्चा केली. सरकारास पुरवावे लागणारे एकूण चलन आणि कर व कर्ज ह्यांचे स्वरूपांत त्याच्याकडे परत येणारा पैसा ह्यांचेमध्यें अजूनही मोठी तफावत रहात आहे आणि ती भरून काढण्याचा जनतेची खर्चांतली बचत हाच एक परिणामकारक मार्ग आहे असे त्यांनी बजावले. महागाईस आळा घालण्याचा सरकार कसून प्रयत्न करित आहे. तरीही त्याचा सरा उपाय लोकांच्याच हाती आहे असे त्यांचे म्हणणे आहे.

युद्धोत्तर पुनर्घटना युद्धोत्तरच होणार

युद्धसमाप्तीनंतर व्हावयाच्या आर्थिक पुनर्घटनेच्या योजना आसल्या जात आहेत, त्यांच्या अंमलबजावणीस शक्य तितक्या लवकर प्रारंभ केला जाईल अशी अनेकांची समजूत होती ती निराधार असल्याचे हिंदुस्थान सरकारच्या फडनवीसांनी स्पष्ट सांगितले आहे. हिंदुस्थानच्या स्टॅलिंग शिलका इंग्लंडमध्ये साचल्या आहेत, त्यांचा उपयोग त्या देशांतून यंत्रसामुग्री वगैरे आणण्याकडे करता येईल असे हिंदी घंदेवाल्यांस वाटत होते. रिझर्व्ह बँकेच्या लंडनमधील खात्यांत आतां १०३ कोटी पौंड (सुमारे १३७५ कोटी रुपये) जमा झाले आहेत त्यांचा विनियोग कसा व्हावा ह्याविषयी ब्रिटिश सरकारच्या प्रतिनिधींशी सर जेरेमी राइस्मन ह्यांनी कांहीं महिन्यांमार्गे विचार-विनिमय केला होता. ह्या चर्चेमधून निश्चित अशी कोणतीच योजना बाहेर

आलेली नाही. युरोपमधील युद्ध संपल्यावांचून ह्या बाबतीत कांहींच करता येणे शक्य नाही असे त्यांचे म्हणणे आहे. इंग्लंडला किती माळ बाहेर पाठवतां येईल आणि हिंदुस्थानास किती व कोणता माळ स्वीकारणे शक्य होईल ह्याविषयी आज अंदाज करणे कठिण आहे. युद्धाचा यशस्वी शेवट गाठण्यावर कांहीं काळपर्यंत शक्तिसर्वस्व एकवटावे लागणार असल्याने शांततेच्या काळातील आर्थिक अभिवृद्धीच्या योजना हाती घेण्याची भाषा बोलण्यांत अर्थ नाही असे सर जेरेमीचे स्पष्ट सांगणे आहे. प्रांतिक सरकारांनी युद्धोत्तर पुनर्घटनेसाठी पैशाची आणि योजनांची तयारी चालवली आहे ती योग्यच आहे आणि युद्धसमाप्तीनंतर योग्य संघी येतांच तिचा उपयोग करतां येईल. ह्या बाबतीतली सर्व तयारी महत्त्वाची असून मध्यवर्ती सरकार तिला सहाय देण्यास अत्यंत उत्सुक असल्याचे अभिवचन फडनवीसांनी दिले आहे.

विनाश्रम मिळणाऱ्या उत्पन्नावर ज्यास्त इनकमटॅक्स

प्राप्तीवरील कराचे पद्धतीत सुधारणा करण्याची सरकारची जी योजना आहे, त्या योजनेप्रमाणे; (१) स्वतःच्या मेहनतीने मिळविलेले व (२) डिव्हिडंड, व्याज, भाडे, इत्यादि मार्गीनी घरबसल्या मिळणारे उत्पन्न ह्यांत फरक करण्यांत आला आहे. असा फरक इंग्लंड व अमेरिका ह्या देशांत कित्येक वर्षांपासून करण्यांत येत आहे. "मिळविलेल्या" उत्पन्नाच्या एक दशांश उत्पन्नावर कराची माफी देण्यांत यावयाची आहे. अशा माफीच्या उत्पन्नाची कमाल मर्यादा २,००० रुपये ठरविण्यांत आलेली आहे. कंपन्यांच्या उत्पन्नास ही माफीची सवलत मिळणार नाही; त्याचप्रमाणे इनकम टॅक्स माफ झाला तरी सुपरटॅक्स चुकणार नाही. अशा तऱ्हेने एकूण ३३ कोटी रुपयांच्या करास सरकार मुकेल, तो भरून काढण्याकरितां १५,००० रुपयांवरील प्राप्तीच्या टप्प्यांवरील सरचार्जमध्ये ३ पैची वाढ सुचविलेली आहे. ह्या सरचार्जचे उत्पन्न ४ कोटी रुपये होईल. आयुर्विभा कंपन्यांवरील ६२ पैचा कर कायम रहाणार आहे.

सुधारणा, का अडथळा ?

विमा कायद्यांतील ४० व्या कलमाच्या दुरुस्तीपुरताच विचार अग्रलेखांत करण्यांत आला आहे. नियोजित दुरुस्ती ही सरोस्वरच सुधारणा आहे किंवा नाही, हा प्रश्नच आहे, असे तेथील विवेचनावरून स्पष्ट होईल. विमा व्यवसायास दीर्घकाळ वाटेल त्याप्रमाणे मोकळीक देऊन त्यास एकदम आवळू पहाणे व्यावहारिक ठरणार नाही, हे उघड आहे. कंपन्यांच्या अंतर्गत घोरणांत व व्यवसायाच्या तपशीलांत सरकारने शक्य तोंवर हात घालू नये; परंतु नाइलाज असेल तेव्हापुरती सूत्रक्रिया त्याने करण्यास हरकत नाही; इतकेंच नव्हे तर जरूर करावी. कंपन्यांवर अधिक कडक देखरेख ठेवून, तात्काळ त्यांस मार्गावर आणण्याचे काम सुपरिटेण्डेंट ऑफ इन्शुरन्सने अवश्य करावे; दिरंगाई टाळावी परंतु अव्यवहार्य आणि सर्वास एकजात सारखे असे वेसुमार नियम करून कंपन्यांच्या चालकांचे स्वतःच्या परिस्थित्यनुसार व्यवहाराचे घोरण आसण्याचे स्वातंत्र्य हिरावून घेऊ नये, अशी विमा व्यवसायी लोकांची मागणी आहे.

ऑंध म्यूच्युअल ला. अँशुअरन्स सोसायटी, लि., पुणे

- सर्चांचें प्रमाण १२ वर आलें

वरील आयुर्विमा कंपनीने १९४४ सालीं ६,५८,३०१ रुपयांचें काम पुरें केलें. म्हणजे, १९४३ चे मानानें नव्या कामांत ७०% वाढ झाली. एकूण हप्त्यांचें उत्पन्न ६४,१७१ रुपये भरलें. व्यवहाराचे स्वेचा सर्च ३१,५७३ रुपये होऊन लाइफ अँशुअरन्स फंडांत २६,५३४ रुपयांची भर पडली व तो ५५,६०४ रुपये झाला. १,७३४ रुपयांचा प्राथमिक सर्च व २,४५९ रुपयांचा ऑर्गनायझेशन सर्च अहवालाचे सालीं लिहून टाकूनहि लाइफ फंड इतका वाढला आहे. कंपनीजवळील रोख्यांची बाजारभावानें होणारी किंमत ताळेबंदातील आकड्यांपेक्षा अधिक आहे. कंपनीने ३३% व्याजाच्या दरावर हिशेब करून आपले हप्त्यांचे दर अँक्युअरी, प्रो. दिवाण, ह्यांच्या सल्ल्यानुसार सुधारून घेतले आहेत. अहवालाचे वर्षी प्रामुख्याने लक्षांत घेणारी बाब म्हणजे, कंपनीचा अत्यंत पद्धतशीर कारभार, ही होय. नेहमीच्या पद्धतीप्रमाणें कंपनीच्या पहिल्या वर्षाच्या हप्त्यांवर ९०% व सिंगल प्रीमियमवर ५% सर्च आकारून रहाणाऱ्या सर्चांच्या आकड्यांचें रिन्युअल हप्त्यांच्या उत्पन्नाशीं प्रमाण फक्त १२% पडत आहे. सर्चांचें हें अगदीं अल्प प्रमाण अत्यंत अभिनंदनीय आहे. कंपनीने आपल्या चवथ्याच वर्षी व्यवस्था सर्च इतक्या आटोक्यांत आणला आहे आणि कार्यक्षमतेबद्दल तर कंपनीने लौकिक मिळविलेला आहेच. लहान आकाराची, परंतु प्रगमनशील व योग्य मर्यादित सर्च करणारी नमुनेदार कंपनी असा लौकिक मिळविल्याबद्दल तिचे डायरेक्टर बोर्ड व मॅनेजिंग डायरेक्टर श्री. वि. गो. जोशी हे अभिनंदनास पात्र आहेत. १९४४ हें वर्ष कंपनीच्या मूल्यमापनाचें वर्ष नाही, असें असूनहि रिन्युअल उत्पन्नाशी सर्चांचें प्रमाण इतकें कमी पडलें आहे, ह्यावरून हें प्रमाण कंपनीस पुढेहि कायम रासतां येईल, अशी अपेक्षा आहे. प्रत्येक टप्यागणिक हिशेबाचा आढावा घेऊन व मर्यादित सर्च राखूनच काम मिळविण्याचें कंपनीचें सावधगिरीचें घोरण घडादीचें दिसलें नाही, तरी तें अखेर सुपरिणामी झाल्याविना रहाणार नाही.

फॅक्टरी ओनर्स असोसिएशन

(मध्य प्रांत आणि वऱ्हाड)

सध्या वरील असोसिएशनचे पटावर १४५ सभासद आहेत. दरसाल सभासदांची संख्या वाढत आहे. सध्याचा कायदा व त्याखालील नियम सभासदांस समजावून सांगणें, स्वतःले झाल्यास कोर्टांत दाखल करावयाचे कागद भरण्यास मदत करणें, कायदा व नियम ह्यांचा मागुली भंग झाल्यास अधिकाऱ्यांकडे योग्य तीं कारणां दाखल करणें, ठराविक काळीं पाठवावयाचे तक्ते भरून देणें व त्याबाबत काम करणें, कोळसा, क्रूड ऑईल, पेट्रोल, पोलाद इत्यादि योग्य त्या अधिकाऱ्यांमार्फत मिळवून देणें, कामगारांना यांच्या लागणाऱ्या वेतनासाठी चिह्न मिळवून देणें, इत्यादि कामें असोसिएशननें आपल्या सभासदांसाठी केलीं. अधिकाऱ्यांकडे पाठवावयाच्या तक्त्यांत एकवाक्यता यावी, यासाठी असोसिएशननें छापील तक्ते तयार केले आहेत. सभासदांस वेळोवेळ सक्थुलरें पाठविणें, सरकारकडे आपले विचार कळविणें व दाद मागणें, इत्यादि कामेंहि असोसिएशननें केलीं. सुप्रसिद्ध व्यापारी व बँकर शेठ गोपाळदास मोहता, एम. एल. ए. हे असोसिएशनचे अध्यक्ष आहेत. असोसिएशनच्या कार्याच्या उपयुक्ततेची कल्पना वरील त्रोटक वृत्तान्तावरून येईल.

NOTICE

The Presidency Industrial Bank Ltd., Poona. -

Notice is hereby given that the Eighth Ordinary General Meeting of the Share-holders of the Presidency Industrial Bank Ltd., Poona, will be held at the registered office of the Bank on Sunday the 18th March 1945. at 5-30 p. m. to transact the following business :-

1. To receive and consider the Profit and Loss Account, the Balance Sheet and the Report of the Directors and Auditors for the year ending 31st December 1944.
2. To declare a Dividend.
3. To elect Three Directors in place of the retiring Directors who are eligible for re-election. Messrs. W. P. Vaidya, L. R. Dhadhphale and G. U. Chitale retire and offer themselves for re-election.
4. To appoint Auditors and to fix their remuneration.
5. To transact any other business as may be allowed by the Chairman.

By order,

Poona City. }
10-2-45. }

C. T. Chitale,
Managing Director.

The transfer books of the Bank will be closed from 10th to 24th March 1945.

The dividend, when sanctioned by the General Meeting, will be payable on or after 9-4-1945 and the Dividend Warrants will be posted to the registered addresses of the Shareholders. Any change in address should be immediately intimated.

The Presidency Industrial Bank, Ltd., Poona.

NOTICE

Notice is hereby given that an Extra Ordinary General Meeting of the Share-holders of the Bank will be held at the Registered Office of the Bank, 10 Budhwar Peth, Presidency Bank Building-Poona, on Sunday the 18th March 1945, at 5 P. M. to consider and if thought fit to pass the following resolution amending the Memorandum and Articles of Associations of the Bank which will be moved as a special resolution.

Resolution :-

Resolved that the authorised Capital of the Bank be raised from Rs. 10,00,000 divided into 10,000 shares of Rs. 100 each to Rs. 30,00,000 divided into 30,000 shares of Rs. 100 each, and that clause 5 of the Memorandum, and Article 4 of Articles of Association of the Bank be amended accordingly.

By order of the Board,

POONA, }
15-2-1945. }

C. T. Chitale,
Managing Director.

The transfer books of the Bank will be closed from the 10th March 1945 to the 24th March 1945, both days inclusive.

डीडीटी—एक प्रभावी कुमिनाशक

ले.- डॉ. गो. रा. केळकर, एम. एस्सी., पीएच. डी.

एखाद्या रोगाचा फैलाव थांबवावयाचा असेल तर त्या रोगाचे जंतू एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी नेणाऱ्या कुमि-कीटकांचा संहार करणे अत्यावश्यक असते. या कार्याी डीडीटी नांमक एक प्रभावी द्रव्य शास्त्रज्ञांना अगदी अलिकडे सापडले आहे.

वास्तविक हा पदार्थ १८७४ सालीच ऑथमर त्सीडलर ह्या जर्मन संशोधकाने प्रथम बनविला. शास्त्रीय परिभाषेप्रमाणे त्याचे संपूर्ण नांव डायक्लोरो-डायफिनिल-ट्रायक्लोरोईथेन असे आहे आणि त्यातील पदांची अद्याक्षरे बेऊनच डीडीटी हे संक्षिप्त नांव बनले आहे. या पदार्थाचा कुमिनाशक गुण मात्र त्यावेळी कोणाच्या नजरेस आला नाही. अगदी अलिकडे स्वित्झर्लंडमधील गीगी या संशोधकाचे लक्ष या गुणाकडे गेले व त्याच्या उपयोगानेच एका वर्षाच्या बटाट्याच्या पिकांचे किडीपासून संरक्षण करणे शक्य झाले. १९४४ साली ह्या द्रव्याचा उपयोग विषमज्वराचा प्रतिबंध करण्याकरता चांगल्या तऱ्हेने करिता येतो असे दिसून आल्यापासून त्याच्या कुमिनाशक गुणधर्माचा अभ्यास जास्त जास्त होऊ लागला. अमांश व अतिसार यांचा प्रसारही याच्या योजनेने थांबविता येईल असे आता दिसून आले आहे.

कुमि-कीटकांना केवळ हाकलून देण्याचे कार्य डीडीटी करित नाही, तर त्यांच्याशी संसर्ग झाल्याबरोबर क्रमशः पण निःसंशय त्यांचा ते प्राणघात करिते, आणि याकरिता अर्ध्या किंवा एक मिनिटाचा संसर्गहि पुरेसा असतो. वनस्पतींच्या पालवीवर त्यांचे कांहींहि दुष्परिणाम होत नसल्यामुळे पिकांवरील कीड मारण्यास हे फार उपयोगी पडण्यासारखे आहे.

आतांपर्यंतच्या अनुभवावरून डास, पिसवा, माशा, गोमाशा, झुरळे, टेंकून यासारख्या कीटकांवर ते फार प्रभावी दिसून आले आहे. एखाद्या गोठ्याच्या भिंतींना डीडीटी-मिश्रित द्रवाचा जर एक हात दिला तर तेथे गुं असतानाहि आणि जवळपास माशांनी बुजबुजलेला सताचा ढीग असला तरी माशा महिना-महिना फिरकणार नाहीत. डीडीटी-मिश्रित द्रवांत एकदा बुडविलेले कपडे आठ वेळां भट्टीला देऊन आणले तरी पिसवांचा प्रतिबंध करू शकतात असाहि अनुभव आहे.

सध्या हे द्रव्य सैनिकांच्या उपयोगाकरितांच विशेषतः तयार केले जात असल्यामुळे नागरिकांस उपलब्ध नाही. शिवाय अशा प्रभावी द्रव्याचा सररहा उपयोग होण्यापूर्वी त्याच्या गुणधर्मांचे सांगोपांग संशोधन होणेहि सुरक्षितपणाच्या दृष्टीने आवश्यक आहे.

शास्त्रज्ञा हल्ल्यांमुळे ब्रिटिश घरांचे नुकसान

मे, १९४४ जून, १९४४ एकूण
पर्यंत ते सप्टें. १९४४

जीं दुरुस्त होणे अशक्य १,७५,००० २७,००० २,०२,०००

जीं रहाणीस निरुपयोगी २,०१,००० ५४,००० २,५५,०००

जींत रहाणे अशक्य न

शालेली ३०,३४,००० १०,३९,००० ४०,७३,०००

३४,१०,००० ११,२०,००० ४५,३०,०००

“मागोरा”चा अभिनव व आश्चर्यकारक शोध

ढेकणांच्या उदबच्या

(ABC)

BUG COILS (ABC)

प्रत्येक उदबत्ती रात्रभर जळते व तोंपर्यंत ढेकून आपले ठिकाण सोडून बाहेर येत नाहीत. विशिष्ट घुरामुळे हा चमत्कार होतो. बॉक्समध्ये १२ तांबड्या उदबच्या तांबड्या पॅकिंगमध्ये बॉक्स किं. रु. १०८, ट. स्व. निराळा.

दि मागोरा केमिकल कं. लि.,
हिराबाग, पुणे २

सांड दोमटो कम्पाउन्ड

(ए. बी. डी. सिद्धमिन्स)

सुविधायक, पाचक व पीष्टिक. थूक

न लागणे, पंडुरोग, रिकेट्स व अस्वस्थता

यावर अत्यंत उपयोगी.

ओ रि जि न ल

ब्रा म्ही ते ला चे

कारखानदार.

द. कृ. सांड ब्रदर्स, चेंबूर, लिमिटेड.
अंणु, केमिस्ट्रि व इन्जिनियरिंग.
चेंबूर, मुंबई.

पुणे चीफ एजंट :

मे. श्रीदत्त एजन्सी
१०० रविवार पेठ,
मांती चौक, पुणे २.

कोल्हापूर विक्रेते :

मे. भागवत आणि कं.
कांच लाइन

सातारा जिल्हा एजंट :

मे. जोशी आणि
मंडळी
भवानी पेठ.

अहमदनगर विक्रेते :

मे. देशमुख आणि कं.
नवी पेठ.

—कोको प्या—

कोको हें उत्कृष्ट पेयान्न आहे. सध्यांच्या अन्नदंवा-
ईच्या दिवसांत तर अशा पेयाची अधिक जरूरी आहे.

“सॅचवर्क”

कोकोची मागणी करा. म्हणजे स्वस्त, उत्कृष्ट व शुद्ध
कोको मिळेल.

—साठे चॉकोलेट वर्क्स,

पुणे २.

शेअर बाजार

(श्री. व. वि. लोणकर, एम. ए., बी. कॉम., पुणे)

शेअर बाजाराच्या दृष्टीने रेज्मनसाहेबांनी सादर केलेले चालू युद्धांतील सहावे अंदाजपत्रक बरे निघाले असे म्हणण्यास हरकत नाही. बाजाराची अपेक्षा जमाखर्चीत पडणारी मोठी तूट भरून काढण्याकरता नवे कर व कंपन्यांकडून मिळणाऱ्या व्याजांना कात्री लागणार अशी होती व म्हणून पत्रक येण्यापूर्वी बाजार बराच दबकून होता. पण जाहीर झालेल्या नव्या करांचा कंप-

न्याशी काही संबंध येणार नाही व पडणारी दीड अब्जावरील तूट बहुतांशी नवी कर्जे थाटून भरून काढण्यात येणार त्यामुळे बाजार झटकन वर आले. डिफर्ड २१४२।८ वरून २२४०, डॉईंग १७८० वरून १८७२, कोहिनूर ५९५ वरून ६३७, ऑर्डिनरी ३९५ वरून ४१५ असे भाव सुधारले. मात्र मागच्या शुक्रवारी नफावेचाणीमुळे भाव पुन्हा थोडे फार नरमले आहेत. ही नरमाई तात्पुरतीच रहावी. कारण सध्या तरी बाजाराला सार्थी जाण्याला कोठलेच कारण नाही. वेढीवांकडी युद्धाची बातमी आली तर वेगळे.

मुंबई शेअर बाजार

(मेसर्स व्ही. एम. लिमये आणि कं. पुणे ४ यांजकडून)

१९४४ मधील चढउतार	दिलेले व्याज संक्षिप्त अंतिम	व्याज कक्षा मिळते	कंपनीचे नांव	मूल रु.	मंगळवार दि. २७/२/४५	बुधवार २८/२/४५	गुरूवार १/३/४५	शुक्रवार २/३/४५	सोमवार ५/३/४५
२३१५; १९१६	१२९-८-९	ऑगस्ट	टाटा डिफर्ड्स	३०	२१८८-१२	२२४०-०-०	२२९२-०	२२९५-०	२३१५-०
४३५; ३६९	२३-०-०	ऑगस्ट	टाटा ऑर्डिनरी	७५	४०५-८	४१५-०	४०९-०	४०५-८	४०५-८
२२०३; १६९५	२५-०-०	मार्च-सप्टे.	वॉम्बे डॉईंग	२५०	१८१७-८	१८७२-८	१८६१-४	१८६३-१२	१८६३-१२
७६५; ५३३	१६-०-०	मार्च-सप्टे.	कोहिनूर	१००	६२०-०	६३३-०	६२३-०	६१९-०	६१९-०
६५३; ४७५	३५-०-०	मे	म्हेशी	१००	५५४-०	५६५-०	५५४-०	५४४-०	५४४-०
४९८; ३६१	१०-०-०	नोव्हें.-एप्रिल	नागपुर	१००	३९१-८	४०५-०	३९६-८	३९१-८	३९१-८
३७७; २६५	२५-०-०	एप्रिल	फिनले	१००	३०९-२	३१५-०	३१०-०	३०९-०	३०९-०
३९४; २८२	६-०-०	ऑक्टो.-एप्रिल	गोकाक	१००	३०२-०	३०८-८	३०४-०	३०२-०	३०२-०
३०५; २१८	४-०-०	जाने.-जुलै	सिंप्लेक्स	५०	२७३-८	२७९-८	२७३-०	२७३-०	२७०-०
५१०-६; ३-६	०-३-०	मे	अपॉलो	२	४-३-६	४-४	४-४	४-४	४-४
२१-१४; १३-४-६	१-४-०	मे	इंदि. यु. ऑर्डि.	१०	१५-४	१५-८	१५-५-६	१५-३-०	१५-३-०
४-९; २-७	०-५-०	मे	„ डिफर्ड्स	१	३-३	३-३-६	३-३-०	३-२-६	३-२-६
१२७०; ६३०	१११-०-०	जुलै	इंटर माळवा	१००	६१५-०	६१५-०	७०७-८	७०५-०	७०५-०
२५४; २१६	७-०-०	जानेवारी	असो. सीमेंट	१००	२३५-०	२३६-१२	२३६-४	२३३-०	२३३-०
२५६; २१९	९-०-०	जानेवारी	बिलापूर शुगर	५०	२२५-०	२२६-०	२२५-८	२२४-०	२२४-०
५७५; ३७६	७-८-०	डिसेंबर	वॉम्बे बर्मा	१२५	५४५-०	५४०-०	५३७-८	५३७-८	५३७-८
१३-१२; ७३	२-०-०	जुलै	न्यू इंडिया अँ.	१५	८०-८	८१-४	८१-८	८१-०	८१-०
७८; २९-२	१-४-०	जानेवारी	शिंदिया स्टीम	१५	३४-९	३४-१४	३४-८	३४-२	३४-२
८५; ४८	३-४-०	एप्रिल	शिवराजपुर	१०	५६-०	५६-०	५७-०	५७-०	५७-०
३३; १९	टाटा केमिकल	१०	२१-४	२१-४	२१-४	२१-४	२१-४
१०; ६८-१२	३-०-०	सप्टेंबर	टाटा ऑईल	२५	७१-०	७१-८	७१-८	७१-८	७०-८
			३३ रोसे	१००	९९-९	९९-१०	९९-१०	९९-१०	९९-६

वर्ग पुस्तके (टा. बुके) बंद

कोहिनूर मिल्स १६-२-४५ ते १४-३-४५

वी. व्हाय. सी. २८-२-४५ ते २८-३-४५

बँक ऑफ बरोडा १६-२-४५ ते ८-३-४५

न्यू ग्रेट मिल्स

दि. ५-३-४५

३% व्हिक्टरी लोन = रु. ९९-१०-६

तयार कपड्यांचे
व्यापारी

महिंद्रकर ब्रदर्स

गिरगांव, मुंबई नं. ४ व बुधवार चौक, पुणे.

संस्थापक : कै. नानासाहेब सरपोतदार

पूना गेस्ट हाऊस

टेलिफोन
नं. ७७९

हे पत्र पुणे, पेट मॉबुडा घ. नं. ९१५११ आर्यभूषण छापखान्यात रा. विठ्ठल हरि बर्वे, यांनी छापिले व
ए. व्ही. वामन काळे, बी. ए. यांनी 'दुर्गाधिवस', मॉबुडा, घ. नं. ९२४११३, पुणे शहर, येथे प्रसिद्ध केले.